

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 390/2020-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti AVET-C, spol. s r. o., Košťany nad Turcom 348, IČO 31 607 438, zastúpenej advokátom JUDr. Jaroslavom Kevickým, P. Mudroňa 45, Martin, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 6/2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti AVET-C, spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 6/2016 p o r u š e n é b o l o .

2. Obchodnej spoločnosti AVET-C, spol. s r. o., priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý nahradiť obchodnej spoločnosti AVET-C, spol. s r. o., trovy konania 375,24 eur (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Jaroslava Kevického, advokáta, P. Mudroňa 45, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti AVET-C, spol. s r. o., Košťany nad Turcom 348, IČO 31 607 438 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 6/2016.

2. Sťažovateľka sa žalobou z 25. septembra 2015 podanou na Okresnom súde Prievidza domáhala proti žalovanej poisťovni zaplata 31 721,71 eur s príslušenstvom, a to na základe toho, že ako prevádzateľ motorového vozidla nahradila v exekučnom konaní nemajetkovú ujmu pozostalým po ich príbuznom, ktorý zomrel v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla sťažovateľky.

3. Okresný súd Prievidza 17. decembra 2015 upovedomil sťažovateľku o postúpení veci okresnému súdu vzhľadom na žalovanou vznesenú námietku miestnej nepríslušnosti. Následne sťažovateľka 5. apríla 2016 navrhla postúpiť vec Okresnému súdu Prievidza. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 29. novembra 2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. decembra 2016, tomuto návrhu nevyhovelo. Po doručení písomných vyjadrení strán v priebehu roka 2017 okresný súd 10. decembra 2019 nariadil pojednávanie na 4. február 2020. Toto pojednávanie bolo zrušené pre chorobu sudkyne a pojednávania nariadené na 10. marec 2020 a 23. jún 2020 boli zrušené zo zdravotných dôvodov advokáta sťažovateľky. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 18. septembra 2020 a okresný súd 16. októbra 2020 vo veci rozhodol rozsudkom. Sám okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že vo veci sa nekonalo od 30. decembra 2016 do 9. augusta 2017 a od 15. júna 2018 do 4. decembra 2019.

II.

4. Okresný súd sa k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že uznal nečinnosť v období približne dvoch rokov, čo ospravedlňoval neprimeraným zaťažením súdu a problémami v jeho personálnom obsadení. Okrem toho poukázal na to, že dĺžka konania bola ovplyvnená rozhodovaním o návrhu sťažovateľky na prikázanie veci inému súdu a tým, že došlo k odročeniu pojednávania z dôvodov na strane sťažovateľky.

5. Sťažovateľka zotrvala na tom, aby nálezom bolo vyslovené, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy s tým, že jej ústavný súd prizná finančné zadost'učinenie 30 000 eur. Sťažovateľka odmietla argumenty o tom, že prispela k dĺžke konania. Nesúhlasila s argumentáciu okresného súdu o jeho neprimeranom zaťažení.

III.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Nárok uplatnený sťažovateľkou v civilnom spore vychádza z tvrdeného skutkového stavu, ktorý bol preukazovaný listinnými dôkazmi (súdne rozhodnutia a doklady o bankových prevodoch). Skutkový stav nevykazuje znaky spornosti a vyžadoval len strohé právne posúdenie. Napadnuté konanie nie je skutkovo a právne zložitá a o žalobe bolo možné rozhodnúť na prvom pojednávaní.

8. Sťažovateľka podala žalobu na miestne nepríslušnom súde a neúspešne navrhla postúpiť vec späť tomuto súdu, čo viedlo k tomu, že okresný súd mohol v spore začať konať až na začiatku roka 2017, hoci žaloba bola podaná už na konci roka 2015. K predĺženiu konania prispelo i to, že pre zdravotné problémy advokáta sťažovateľky došlo k odročeniu pojednávania v marci a júni 2020. To viedlo k predĺženiu konania o obdobie približne roka a pol, no vzhľadom na celkovú dĺžku konania tieto skutočnosti nemožno považovať za také, že by ich posúdenie mohlo viesť k tomu, že základné právo sťažovateľky porušené nebolo.

9. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom sa vyskytli bezdôvodné obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Išlo o obdobie od začiatku roka 2017 do augusta 2017, od decembra 2017 do mája 2018 a od júna 2018 do decembra 2019, čo viedlo k tomu, že namiesto toho, aby vo veci bolo rozhodnuté v polovici roka 2017, okresný súd rozhodol vo veci až v druhej polovici roka 2020.

10. Význam sporu pre sťažovateľku je daný tým, že ide o obchodnú spoločnosť, ktorá bola poistená u žalovanej poisťovne, ktorá jej neposkytla poistné krytie. Sťažovateľka napriek poisteniu musela zaplatiť pomerne vysokú finančnú čiastku, ktorej sa následne domáhala od poisťovne v napadnutom konaní. Sťažovateľka je v stave právnej neistoty a finančnom nedostatku už od roku 2015.

11. Konanie sa nečinnosťou okresného súdu predĺžilo približne o tri roky. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu porušené bolo. S ohľadom na nedôvodné predĺženie sporu, ktorý má pre sťažovateľku veľký význam, o obdobie približne troch rokov ústavný súd sťažovateľke, ktorá žiadala 30 000 eur, priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 3 000 eur a vo zvyšnej časti jej nevyhovel.

12. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka. Základné právo a Slovenská republika sú alfou a omegou v konaní o ústavnej sťažnosti. Všetky ostatné písmenká, a je ich dost, má do funkčného systému zložiť zákonodarná, výkonná a súdna moc.

IV.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu, ktorým je priemerná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Výpočtovým základom za úkony v roku 2020 je 1 062 eur. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2019 je 177 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,62 eur) predstavuje 375,24 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu